

1/1071

T.C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-1135/3/25

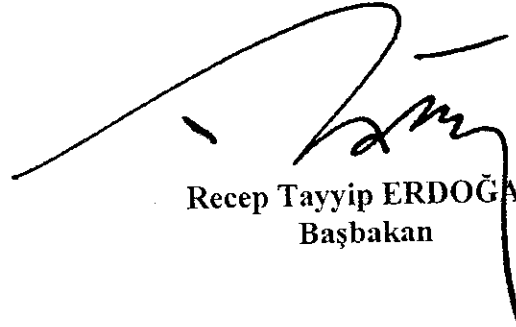
30 / 6 / 2005

Konu : Kanun Tasarısı

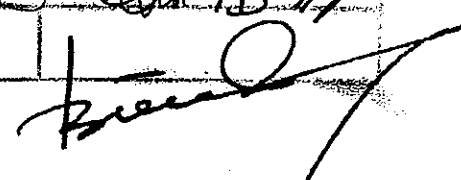
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı'na hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'na 20/06/2005 tarihinde kararlaştırılan "Çocuklarla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair Avrupa Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

EKi :
1- Kanun Tasarısı
2- Gerekçe

T.C.M.M. BAŞKANLIĞI	
Tali Kom.	- Adalet
Esas Kom.	- Dışişleri
Tarih	19.9.2005 1/1071
E. Md.	
BAŞKAN	

T/902

ÇOCUKLARLA KİŞİSEL İLİŞKİ KURULMASINA DAİR AVRUPA SÖZLEŞMESİNİN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

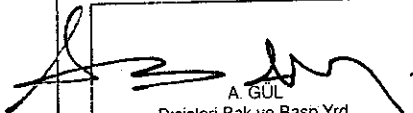
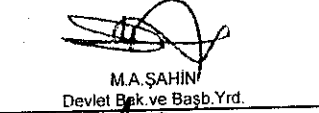
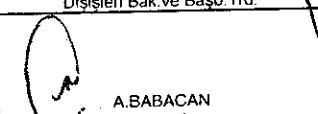
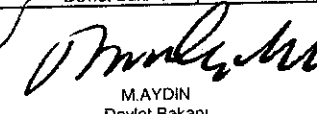
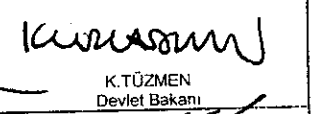
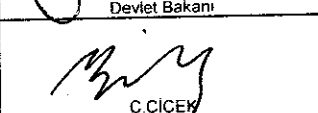
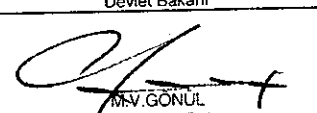
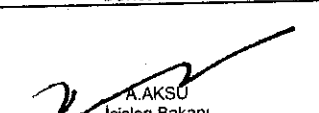
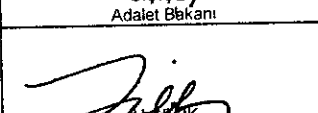
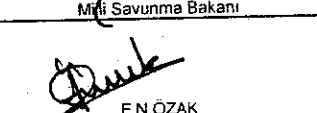
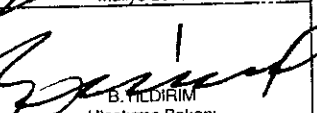
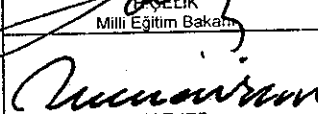
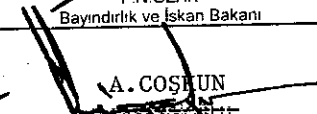
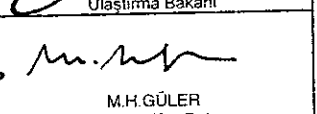
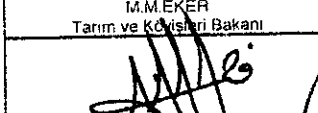
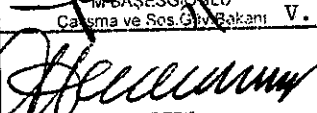
Madde 1- Türkiye Cumhuriyeti tarafından 15 Temmuz 2003 tarihinde Strazburg'da imzalanan "Çocuklarla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair Avrupa Sözleşmesi"nin beyan ile onaylanması uygun bulunmuştur.

Madde 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 A. GÜL Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.	 A. ŞENER Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M.A. ŞAHİN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 B. ATALAY Devlet Bakanı
 A. BABACAN Devlet Bakanı	 M. AYDIN Devlet Bakanı	 N. ÇUBUKÇU Devlet Bakanı	 K. TÜZMEN Devlet Bakanı
 C. ÇİÇEK Adalet Bakanı	 M.V. GÖNÜL Milli Savunma Bakanı	 A. AKSU İçişleri Bakanı	 K. UNAKITAN Maliye Bakanı
 F. ÇELİK Milli Eğitim Bakanı	 F.N. ÖZAK Bayındırlık ve İskan Bakanı	 R. AKDAĞ Sağlık Bakanı	 B. H. DİRİM Ulaştırma Bakanı
 M. MEKER Tarım ve Köylüleri Bakanı	 A. COŞKUN Çalışma ve Sos. Güven. Bakanı	 A. COŞKUN Sanayi ve Ticaret Bakanı	 M.H. GÜLER En. ve Tab. Kay. Bakanı
 A. KOÇ Kültür ve Turizm Bakanı	 O. PEPE Çevre ve Orman Bakanı		

Dosya No.

101-1135

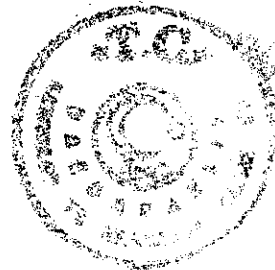
824

Avrupa Sözleşmeleri Külliyyatı - No. 192

**ÇOCUKLARLA KİŞİSEL İLİŞKİ
KURULMASINA DAİR AVRUPA
SÖZLEŞMESİ**

Strazburg, 15.V.2003

Başlangıç

Avrupa Konseyi üyesi Devletler ile bu Sözleşmeyi imzalayan diğer Devletler,

20 Mayıs 1980 tarihli Çocukların Velayetine İlişkin Kararların Tanınması ve Tenfizi ile Çocukların Velayetinin Yeniden Tesisine İlişkin Avrupa Sözleşmesini (105 nolu Sözleşme) göz önünde bulundurarak;

25 Ekim 1980 tarihli, Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Veçhelerine Dair Lahey Sözleşmesi ve 19 Ekim 1996 tarihli ,Velayet Sorumluluğu ve Çocukların Korunmasına Yönelik Tedbirler Yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliği Hakkında Lahey Sözleşmesini dikkate alarak;

Her İki Eşin Çocuklarına İlişkin Velâyet Sorumluluğu Konuları ile Evliliğe İlişkin Konularda Kararların Tanınması, Tenfizi ve Yetkiye Dair 29 Mayıs 2000 tarih ve 1347/2000 sayılı Konsey Tüzüğünü dikkate alarak;

Avrupa Konseyi'nin birçok hukuki belgesinde olduğu gibi 20 Kasım 1989 tarihli Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesinin 3. maddesinde de öngörülen, çocuğun yüksek yararlarının temel düşünce olması gerektiğini kabul ederek;

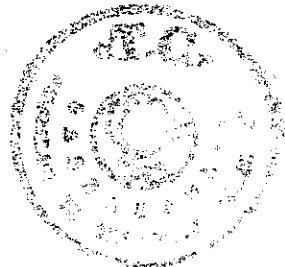
Çocuk ile ailesi ve çocukla aile bağları olan diğer kişiler arasındaki kişisel ilişkileri güvence altına almak için 4 Kasım 1950 tarihli İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesinin (5 Nolu Sözleşme) 8. maddesiyle korunan daha ileri hükümlerin kabul edilmesi gerekliliğinin bilincinde olarak;

Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin çocuğun yüksek yararına aykırı olmadıkça, ana ve babasından ya da bunlardan birinden ayrı olan çocuğun ana ve babasıyla düzenli biçimde kişisel ilişki kurma ve doğrudan görüşme hakkını tanıyan 9. maddesini dikkate alarak;

Çocuk Haklarına Dair Sözleşmenin ana ve babası ayrı Devletlerde oturan çocuğun olağanüstü durumlar hariç, hem anası hem de babası ile düzenli biçimde kişisel ilişki kurma ve doğrudan görüşme hakkını öngören 10. maddesinin 2. fıkrasını dikkate alarak;

Sadece ana ve babanın değil çocukların da hak sahibi olarak kabul edilmesinin arzu edilir olduğunun bilincinde olarak;

Bunun sonucunda, "çocuklara yönelik ziyaret hakkı" kavramını "çocuklara ilişkin kişisel ilişki" kavramı ile değiştirmeyi kabul ederek;

Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi (160 Nolu Sözleşme) ile çocukların ana ve babaları ile aile bağları bulunan diğer şahıslarla kişisel ilişkilerine dair konularda çocuklara yardımcı olabilecek tedbirlerin artırılmasının arzu edilir olduğunu göz önünde tutarak;

Çocukların yalnız ana ve babaları ile değil, çocuklarla aile bağları bulunan diğer belirli kişilerle de kişisel ilişki kurma ihtiyacının ve ana ve baba ile söz konusu diğer şahısların çocukla iletişim halinde kalmalarının onlar için önemini, çocuğun yüksek yararlarına riayet etmek kaydıyla kabul ederek,

Devletlerin çocuklara ilişkin kişisel ilişki konusunda, özellikle bu konudaki uluslararası belgelerin uygulanmasını kolaylaştırmak için ortak ilkeler kabul etmelerinin gerekliliğini tespit ederek;

Çocuklar hakkında kişisel ilişkilere dair yabancı mahkeme kararlarının uygulanabilmesi için kurulan mekanizmaların, söz konusu yabancı kararların dayandığı ilkelerin, yabancı kararları uygulamaya koyacak devletteki ilkelerle benzerlik göstermesi durumunda memnuniyet verici sonuçlar almanın kuvvetle muhtemel olduğunu idrak ederek;

Çocuklar ile ana ve babalar ve çocuklarla aile bağları bulunan diğer şahıslar ayrı devletlerde yaşadığı takdirde, adli makamları sınırötesi kişisel ilişkilere daha sık izin vermeye teşvik etmenin ve aynı zamanda tüm ilgililerin kişisel ilişki sonunda çocuğun iade edileceği hususunda güvenlerini artırmanın gerekliliğini kabul ederek;

Özellikle sınırötesi kişisel ilişki sonunda çocuğun geri dönmesinin sağlanması için etkin koruma tedbirleri ve ek garantiler öngören hükümlerin gerekliliğini tespit ederek;

Özellikle çocuklara ilişkin sınırötesi kişisel ilişki ile ilgili çözümler öngören uluslararası bir ek belgenin gerekli olduğunu kaydederek;

Çocuklar ile ana ve babalarının ve bu çocuklarla ailevi bağları bulunan diğer şahıslar arasındaki kişisel ilişkiyi gerçekleştirmek ve geliştirmek için tüm merkezi makamlar ve yetkili organlar arasında işbirliğini tesis etmeyi ve özellikle sınırötesi kişisel ilişki olaylarında adli işbirliğini geliştirmeyi arzu ederek,

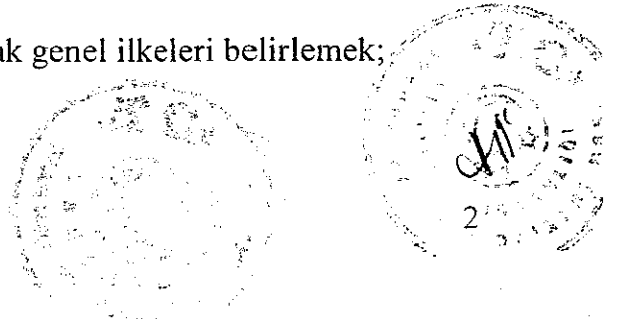
Aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

Bölüm 1- Sözleşmenin amaçları ve tanımlar

Madde 1- Sözleşmenin amaçları

İşbu Sözleşmenin amacı:

- a) Kişisel ilişkilere dair kararlara uygulanacak genel ilkeleri belirlemek;

b) Kişisel ilişkinin düzgün şekilde kullanılması ve kişisel ilişki süresinin sonunda çocuğun derhal geri dönmesini sağlamaya yönelik uygun koruma tedbirlerini ve garantileri tespit etmek;

c) Merkezi makamlar, adli makamlar ve diğer kurumlar arasında çocuklar ile ana ve babalarının ve çocuklarla aile bağları bulunan diğer şahıslar arasında kişisel ilişkiyi ilerletmek ve geliştirmek için işbirliğini oluşturmaktır.

Madde 2-Tanımlar

İşbu Sözleşme'nin amaçları bakımından:

a) "Kişisel ilişki", aşağıdaki anlamları ifade eder.

i) Çocuğun mutlak olarak birlikte yaşamadığı, 4 veya 5. maddelerde belirtilen kişinin yanında sınırlı bir süre için birlikte kalması veya görüşmesi;

ii) Çocukla söz konusu kişi arasındaki her türlü iletişim şekli;

iii) Söz konusu kişiye çocuk hakkında, ya da çocuğa bu kişi hakkında bilgi aktarımını.

b) "Kişisel ilişki kararı", yetkili bir adli makam tarafından onaylanmış veya resmi şekilde düzenlenmiş veya asıl belge olarak kaydedilmiş ve icra edilebilir olan kişisel ilişki kurulmasına dair bir anlaşma da dahil olmak üzere kişisel ilişki kurulması hakkında bir adli makam kararını ifade eder.

c) "Çocuk", bir Taraf Devlette hakkında kişisel ilişkiye dair bir karar verilebilen yada icra edilebilen, 18 yaşından küçük kişiyi ifade eder.

d) "aile bağları," bir çocuk ile büyük ana ve büyükbabası ya da erkek ve kız kardeşleri arasındaki mevcut ilişkiler gibi hukuki yada fiili aile ilişkisinden kaynaklanan yakın ilişkileri ifade eder.

e) "adli makam", bir mahkeme veya eşit yetkileri haiz idari makamı ifade eder.

Bölüm II – Kişisel ilişki kararlarına uygulanacak genel ilkeler

Madde 3- İlkelerin uygulanması

Taraf Devletler, adli makamlar tarafından kişisel ilişkiye dair kararlar verilirken, değiştirilirken, ertelenirken yada iptal edilirken bu bölümde yer alan ilkelerin uygulanmasını sağlamak üzere gerekli olabilecek yasal ve diğer tedbirleri kabul edeceklerdir.

Madde 4- Çocuk ile ana ve babası arasında kişisel ilişki

- 1) Bir çocuk ile ana ve babası birbirleriyle düzenli şekilde kişisel ilişkiyi elde etmek ve sürdürmek hakkına sahiptirler.
- 2) Bu tür kişisel ilişki, çocuğun sadece yüksek yararları gerektirdiği takdirde, kısıtlanabilir veya engel olunabilir.
- 3) Çocuğun, gözetim olmaksızın ana veya babasından birisiyle kişisel ilişkisinin sürdürülmesi, onun yüksek yararına değilse, ana veya babasıyla gözetim altında kişisel ilişki kurma imkanı ya da diğer şekillerde ilişki kurma imkanı da öngörülebcektir.

Madde 5- Çocukla ana ve babası dışındaki şahıslar arasında kişisel ilişki

- 1) Çocuğun yüksek yararına bağlı olarak, çocukla, ana ve babası dışındaki aile bağları bulunan şahıslar arasında kişisel ilişki kurulabilir.
- 2) Taraf Devletler, bu hükmün kapsamını, 1. fıkrada sözü edilen kimselerden başkalarına da genişletmekte serbesttirler ve böyle bir genişletme durumunda, devletler, 2. maddenin (a) bendinde tanımlanan kişisel ilişki türlerinden hangisinin uygulanacağı hususunda serbestce karar verebilirler.

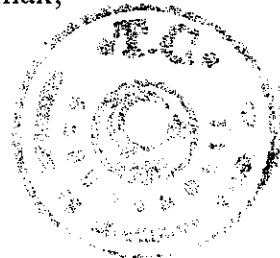
Madde 6- Çocuğun bilgilendirilme, danışılma ve görüşlerini ifade etme hakkı

- 1) İç hukukuna göre yeterli ayırt edebilme yeteneğine sahip olduğu kabul edilen bir çocuk kendi yüksek yararlarına açıkça aykırı olmadıkça aşağıdaki haklara sahip olacaktır:
 - ilgili tüm bilgileri almak;
 - danışılmak;
 - görüşlerini ifade etmek.
- 2) Çocuğun, söz konusu görüşleri ile anlaşılabilir istek ve duygularına gereken önem verilecektir.

Madde 7- Kişisel ilişkiler ile ilgili uyuşmazlıkların çözümü

Kişisel ilişkiler ile ilgili uyuşmazlıkların çözümünde adli makamlar aşağıdaki tüm uygun tedbirleri alacaklardır:

- a) Ana ve babanın her ikisinin çocuklarıyla düzenli şekilde kişisel ilişki kurulmasının ve sürdürülmesinin çocuk ve her ikisi yönünden taşıdığı önem hakkında bilgilendirilmelerini sağlamak;

- b) Ana ve baba ile çocukla aile bağları olan diğer şahısları kişisel ilişki kurulması konusunda, özellikle uyuşmazlığın çözümü için aile arabuluculuğu ve diğer yöntemlere başvurmak suretiyle dostane çözüme ulaşmaları için teşvik etmek;
- c) Karar vermeden önce, çocuğun yüksek yararlarına uygun bir karar vermek için, özellikle velayet sorumluluğuna sahip olanlardan yeterli bilgilerin alınmasını sağlamak ve gerektiğinde, diğer ilgili kurum ve kişilerden ek bilgiler temin etmek.

Madde 8- Kişisel ilişki anlaşmaları

- 1) Taraf Devletler, uygun gördükleri usullerle, ana ve baba ile çocukla aile bağları bulunan diğer şahısları, çocukla ilgili olarak kişisel ilişki anlaşması yapılması veya anlaşmanın değiştirilmesi sırasında 4. ilâ 7.maddelerde öngörülen ilkelere riayet etmelerini teşvik edeceklerdir. Bu anlaşmalar tercihen yazılı olmalıdır.
- 2) Talep üzerine, adli makamlar, iç hukukta aksine bir hüküm bulunmamak kaydıyla, çocukla kişisel ilişkiye dair bir anlaşmayı, bu anlaşma çocuğun yüksek yararlarına aykırı olmadıkça tasdik edecektir.

Madde 9- Kişisel ilişkiye dair kararların uygulaması

Taraf Devletler kişisel ilişki kurulmasına dair kararların uygulanmasını sağlamak için tüm uygun tedbirleri alacaklardır.

Madde 10- Kişisel ilişki ile ilgili olarak alınacak koruma tedbirleri ve garantiler

1) Her Taraf Devlet, koruma tedbirleri ve garantilerin kullanılmasını sağlayacak ve geliştirecektir. Söz konusu Devletler merkezi makamları aracılığıyla, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine, bu Taraf Devlet açısından, işbu Sözleşme'nin yürürlüğe girmesini izleyen 3 ay içinde, söz konusu Sözleşme'nin 14. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde ve 4. maddesinin 3. fıkrasında öngörülen koruma tedbirlerine ve garantilere ek olarak, bu Devletin iç hukukunda mevcut koruma tedbirleri ve garantilerden en az 3 kategoriye bildirecektir. Mevcut koruma tedbirleri ve garantilere ilişkin değişiklikler mümkün olan en kısa süre içinde bildirilecektir.

2) Hal ve şartlar gerektirdiğinde, adli makamlar, her zaman hem kararın uygulanmasını, hem de çocuğun kişisel ilişki süresinin sonunda mutad olarak yaşadığı yere dönmesini ya da hukuka uygun olmayan bir şekilde yerinin değiştirilmemesini sağlamak amacıyla koruma tedbiri veya garantilere tâbi olarak bir kişisel ilişki kararı verebilir.

a) Kararın yerine getirilmesini sağlayan güvence ve garantiler özellikle aşağıdaki hususları ihtiva edebilir:

- Kişisel ilişkinin gözetim altında tutulması;
- Bir kişinin çocuğun ve gerektiğinde ona refakat eden başka bir kimsenin seyahat ve ikamet giderlerini karşılamasından yükümlü tutulması;
- Kişisel ilişki talep eden kimsenin böyle bir ilişkiden yoksun bırakılmamasını sağlamak için çocuğun mutad olarak yanında yaşadığı kişi tarafından teminat verilmesi;
- Çocuğun mutad olarak yanında yaşadığı kimseye, bu kimse kişisel ilişkiye dair karara riayet etmeyi reddettiği takdirde, para cezası verilmesi.

b) Çocuğun iadesini veya haksız olarak yerinin değiştirilmesinin önlenmesine yönelik güvence ve garantiler özellikle aşağıdaki hususları ihtiva edebilir:

- Pasaport veya kimlik belgelerinin ile gerektiğinde, kişisel ilişki için başvuruda bulunan kimsenin, yetkili konsolosluk makamına kişisel ilişki süresinde bu teslimat ile ilgili bildirimde bulunduğunu belirten belgenin teslimi;

- Mali teminatları;
- Mallar üzerindeki ayni teminatları;
- Mahkemelere olan yükümlülükler ve taahhütler;
- Çocukla kişisel ilişki kuran kimsenin, çocukla birlikte kişisel ilişkinin kurulacağı yerdeki polis karakolu veya gençlik sosyal hizmet kurumu gibi yetkili bir makama düzenli olarak görünmek zorunluluğunu;

- Çocukla kişisel ilişki için başvuruda bulunan kimsenin kişisel ilişki kararı verilmeden ya da kişisel ilişki gerçekleşmeden önce bir velâyet veya kişisel ilişki kararına veya her ikisine ilişkin tanımayı ve icra edilebilme beyanını onaylayan, kişisel ilişkinin tesis edileceği Devlet tarafından verilmiş bir belgeyi ibraz etmek yükümlülüğü;

- Kişisel ilişkinin gerçekleşeceği yer ile ilgili şartların konulmasını ve gerektiğinde herhangi bir ulusal veya sınırötesi bilgi sistemine çocuğun, kişisel ilişkinin kurulacağı Devlettten ayrılmasını önleyen bir yasaklamanın kaydedilmesini;

3) Söz konusu koruma tedbirleri ve garantiler yazılı olacak veya yazılı olarak ispat edilecek ve kişisel ilişkiye dair kararın veya tasdik edilmiş anlaşmanın bir parçasını teşkil edecektir.

4)Eğer koruma tedbirleri veya garantiler başka bir Taraf Devlette uygulanacak ise, adli makam tercihen, söz konusu Taraf Devlette uygulanabilir türden koruma tedbiri ve garantilere karar verecektir.

Bölüm III-Sınırötesi kişisel ilişkinin geliştirilmesi ve artırılmasına yönelik tedbirler

Madde 11- Merkezi makamlar

1) Her Taraf Devlet, sınırötesi kişisel ilişki hallerinde, işbu Sözleşmede öngörülen görevleri yerine getirmek üzere bir merkezi makam atayacaktır.

2) Federal Devletler, birden fazla hukuk sistemine sahip Devletler veya özerk ülkesel birlikleri olan Devletler birden fazla merkezi makam tayin etmekte ve bunların görevlerinin kişisel veya ülkesel boyutlarını belirlemekte serbesttir. Bir Devletin birden fazla merkezi makam atamış olması halinde bu Devlet dahilinde, bir yazışmayı uygun merkezi makama intikal ettirilmek üzere gönderilebileceği merkezi makamı tayin edecektir.

3) Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, bu maddeye göre yapılan herhangi bir atamadan haberdar edilecektir.

Madde 12- Merkezi makamların görevleri

Taraf Devletlerin merkezi makamları:

a) Birbirleriyle işbirliği yapacak ve bu Sözleşmenin amaçlarına ulaşmak için kendi ülkelerinde, adli makamlar da dahil olmak üzere yetkili makamlar arasında işbirliğini artıracaktır. Söz konusu merkezi makamlar en hızlı usullerle hareket edecektir.

b) Bu Sözleşmenin yürütülmesini kolaylaştırmak amacıyla, talep üzerine birbirlerine, 10. maddenin 1. fıkrasında öngörülmüş olanlara ilave olarak, koruma tedbirleri ve garantilerle ilgili daha ayrıntılı bilgiler, kişisel ilişki dahil velayet sorumluluğuyla ilgili mevzuatı, bunları elde edilebilir kılan hizmetler (yasal hizmetler, kamusal fonlar veya başka şekilde karşılanması dahil) ile ilgili bilgilerin yanı sıra söz konusu mevzuat ve hizmetlerde herhangi değişikliğe ilişkin bilgileri sağlayacaktır;

c) Çocuğun yerini bulmak için bütün uygun önlemleri alacaktır;

d) Görülmekte olan davalarla ilgili olarak yasal veya maddi olaylar ve yetkili makamlardan bilgi için gelen taleplerin iletilmesini sağlayacaktır;

e) İşbu Sözleşmenin uygulanmasından doğabilecek her türlü güçlüklerden birbirlerini haberdar etmeyi sürdürecektir ve mümkün olduğu ölçüde işbu Sözleşmenin uygulanmasındaki engelleri ortadan kaldıracaktır.

Madde 13- Uluslararası işbirliği

1) Adli makamlar, merkezi makamlar ve Taraf Devletlerin sosyal ve diğer ilgili kurumları, herbirinin kendi yetki alanı içinde, sınırötesi kişisel ilişkiyle ilgili davalar hakkında işbirliği yapacaktır.

2) Özellikle, merkezi makamlar, Taraf Devletlerin adli makamlarının birbiriyle iletişim kurmalarında ve Sözleşmenin amaçlarına ulaşmak için gerekli olabilecek bilgi ve yardımı temin etmelerinde yardım edecektir.

3) Sınırötesi olaylarda, merkezi makamlar, çocuklara, ana ve babalara ve çocukla aile bağları bulunan diğer şahıslara, özellikle sınırötesi kişisel ilişkiyle ilgili davaların açılmasında yardım edeceklerdir.

Madde 14- Sınırötesi kişisel ilişki kararlarının tanınması ve tenfizi

1) Taraf Devletler, ilgili uluslararası belgelere göre uygulanabilirliği de dahil olmak üzere aşağıdaki hususları sağlayacaktır:

a) Diğer Taraf Devletlerde kişisel ilişki ve velâyet haklarıyla ilgili olarak verilmiş kararların tanınması ve tenfizi için bir sistem;

b) Taraf Devletlerde kişisel ilişki ve velayet hakları ile ilgili olarak verilen kararların, muhatap Devlette kişisel ilişki tesis edilmeden önce tanınmasını ve tenfiz edilebilirliğini bildiren bir usul;

2) Eğer bir Taraf Devlet yabancı bir kararın tanınmasını veya tenfizini veya her ikisini, bir anlaşma veya karşılıklılık mevcudiyetinin şartına bağlı tutmakta ise, işbu Sözleşmeyi yabancı bir kişisel ilişki kararının tanınması veya tenfizi veya her ikisi için yasal bir temel olarak kabul edebilir.

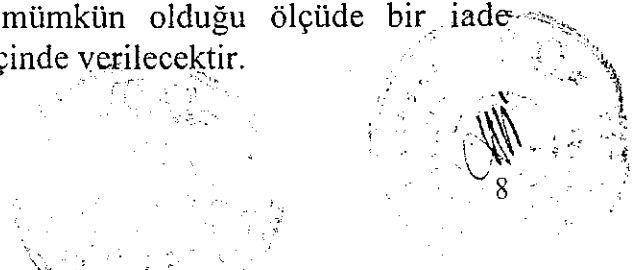
Madde 15- Sınırötesi kişisel ilişki kararlarının uygulanmasının şartları

Başka bir Taraf Devlette verilen sınırötesi kişisel ilişki kararının uygulanacağı Taraf Devletin adli makamı, böyle bir kişisel ilişki kararının tanınmasında veya tenfiz edilebilirliğin bildirilmesinde veya daha sonraki herhangi bir aşamada, kararın esaslı unsurlarına uyulması koşuluyla ve özellikle, şartlardaki bir değişikliği ve ilgili kişilerce yapılan düzenlemeleri dikkate alarak, bu kişisel ilişkinin kurulmasını kolaylaştırmak için gerekli ise, kararın icrası için şartların yanı sıra bu karara ekli her türlü koruma tedbirleri veya garantileri uyarlayabilir veya tespit edebilir. Yabancı karar hiçbir koşulda esastan incelenemez.

Madde 16- Çocuğun iadesi

1) Bir kişisel ilişki kararına dayanan sınırötesi kişisel ilişki süresinin sonunda çocuk iade edilmezse, yetkili makamlar, talep üzerine, gerektiğinde, uluslararası belgelerin ve iç hukukun ilgili hükümlerini uygulamak ve uygun olduğu takdirde kişisel ilişki kararında öngörülebilecek söz konusu koruma tedbirlerini ve garantileri uygulamak suretiyle çocuğun derhal iadesini sağlayacaktır.

2) Çocuğun iadesi hakkında bir karar, mümkün olduğu ölçüde bir iade başvurusunun yapıldığı tarihten itibaren altı hafta içinde verilecektir.

Madde 17- Masraflar

Geri dönme masrafı hariç olmak üzere her Taraf Devlet, o Devletin merkezi makamı tarafından bu Sözleşmeye göre başvuran adına alınan herhangi bir tedbir yönünden başvurandan herhangi bir ödeme talep etmemeyi taahhüt eder.

Madde 18- Dil şartı

1) İlgili merkezi makamlar arasında yapılan herhangi bir özel anlaşma saklı kalmak üzere:

a) Muhatap Devletin merkezi makamı ile yazışmalar, işbu Devletin resmî dilinde veya resmî dillerinden birinde yapılacak veya söz konusu dilde yapılmış birer tercümesi eklenecektir;

b) Bununla birlikte muhatap Devletin merkezi makamı İngilizce veya Fransızca yapılan yazışmaları veya bu dillerden birinde birer tercümesi eklenen yazışmaları kabul edecektir.

2) Yapılan araştırmaların sonuçları da dahil olmak üzere, muhatap Devletin merkezi makamından gelen yazışmalar, söz konusu Devletin resmî dilinde veya resmî dillerinden birinde yahut İngilizce veya Fransızca yapılabilir.

3) Ancak, bir Taraf Devlet, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine beyanda bulunmak suretiyle kendi merkezi makamlarına gönderilecek herhangi bir başvuru, yazışma veya diğer belgelerde bu maddenin 1. ve 2. fıkraları gereğince İngilizce veya Fransızcanın kullanılmasına karşı çıkabilir.

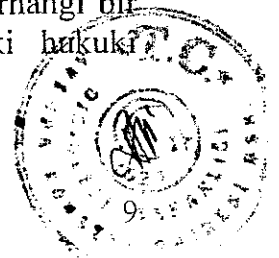
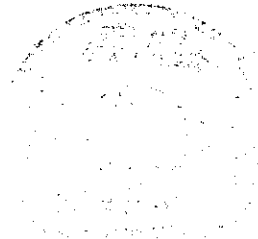
Bölüm IV- Diğer belgelerle ilişki

Madde 19- Çocukların Velâyetine İlişkin Kararların Tanınması ve Tenfizi ve Velâyetin Yeniden Tesisi Hakkında Avrupa Sözleşmesi ile ilişki

20 Mayıs 1980 tarihli Çocukların Velâyetine İlişkin Kararların Tanınması ve Tenfizi ile Velâyetin Yeniden Tesisi Hakkında Avrupa Sözleşmesi'nin (105 Nolu Sözleşme) 11.maddesinin 2. ve 3.fıkraları ayrıca mevcut Sözleşmeye taraf olan Devletler arasındaki ilişkilere uygulanmayacaktır.

Madde 20- Diğer belgelerle ilişkiler

Bu Sözleşme, mevcut Sözleşmeye taraf olan Devletlerin taraf olduğu veya taraf olacağı ve bu Sözleşme ile düzenlenen konularda hükümler ihtiva eden herhangi bir uluslararası belgeyi etkilemeyecektir. Özellikle, bu Sözleşme aşağıdaki hukuki belgelerin uygulanmasına hâlel getirmeyecektir:

a) Küçüklerin Korunması Konusunda Makamların Yetkisine ve Uygulanacak Kanuna Dair 5 Ekim 1961 tarihli Lahey Sözleşmesi,

b) Yukarıdaki 19.maddeye tabi olmak kaydıyla Çocukların Velâyetine İlişkin Kararların Tanınması ve Tenfizi ile Çocukların Velâyetinin Yeniden Tesisine İlişkin Avrupa Anlaşması,

c) Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukukî Veçhelerine Dair 25 Ekim 1980 tarihli Lahey Sözleşmesi,

d) Velâyet Sorumluluğu ve Çocukların Korunmasına yönelik Tedbirler yönünden Yetki, Uygulanacak Hukuk, Tanıma, Tenfiz ve İşbirliği Hakkında 19 Ekim 1996 tarihli Lahey Sözleşmesi.

2) Bu Sözleşmedeki hiçbir hüküm, Tarafları, bu Sözleşmenin hükümlerini geliştiren veya tamamlayan veya bunların uygulanma alanını genişleten uluslararası anlaşmaları akdetmelerine engel teşkil etmeyecektir.

3) Karşılıklı ilişkilerde, Avrupa Topluluğuna üye olan Taraf Devletler, Topluluk kurallarını uygulayacak ve bundan ötürü, ilgili bulunduğu belirli bir konuyu düzenleyen Topluluk kuralının bulunmaması durumu ayırık olmak üzere, bu Sözleşmeden ortaya çıkan kuralları uygulamayacaktır.

Bölüm V- Sözleşmeye yönelik değişiklikler

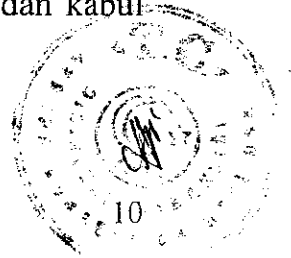
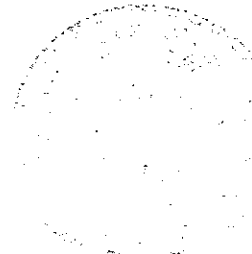
Madde 21 – Değişiklikler

1) Bir Tarafca işbu Sözleşmeye karşı yapılan bir değişiklik önerisi, Avrupa Konseyine üye Devletlere, her imza edene, her Taraf Devlete, Avrupa Topluluğuna, 22.maddenin hükümlerine uygun olarak bu Sözleşmeyi imzalamaya davet edilen her Devlete ve 23.madde hükümlerine uygun olarak bu Sözleşmeye katılmaya davet edilen her Devlete gönderilmek üzere Avrupa Konseyi Genel Sekreterine iletilecektir.

2) Bir Tarafın önerdiği herhangi bir değişiklik, önerilen değişiklik hakkındaki görüşlerini Bakanlar Komitesi'ne sunacak olan Hukukî İşbirliği Hakkında Avrupa Komitesine (CDCS) iletilecektir.

3) Bakanlar Komitesi, önerilen değişikliği ve Hukukî İşbirliği Hakkında Avrupa Komitesi (CDCS) tarafından sunulan görüşü inceledikten ve Avrupa Konseyine üye olmayan Sözleşmenin Tarafları ile istişarelerde bulunduktan sonra değişikliği kabul edebilir.

4) Bu maddenin 3.fikrasına uygun olarak Bakanlar Komitesi tarafından kabul edilen değişiklik metni kabul için Taraflara gönderilecektir.

5) Bu maddenin 3.fikrasına uygun olarak kabul edilen her değişiklik, bütün Tarafların, bu değişikliği kabul ettiklerini Genel Sekretere bildirdikleri tarihten itibaren bir aylık sürenin bitimini izleyen ayın birinci gününde yürürlüğe girecektir.

Bölüm VI- Nihai hükümler

Madde 22- İmza ve yürürlüğe giriş

1) İşbu Sözleşme, Avrupa Konseyine üye Devletlerin, bu Sözleşmenin hazırlanmasına katılan üye olmayan Devletlerin ve Avrupa Topluluğunun imzasına açıktır.

2) İşbu Sözleşme onay, kabul veya tasdike tâbidir. Onay kabul veya tasdik belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi edilecektir.

3) İşbu Sözleşme, Avrupa Konseyine üye en az iki Devletin dahil olduğu üç Devletin, önceki fıkranın hükümlerine uygun olarak, bu Sözleşme ile bağlı olma rızalarını açıkladıkları tarihten itibaren üç aylık sürenin bitimini izleyen ayın birinci gününde yürürlüğe girecektir.

4) İşbu Sözleşme bağlı olma rızasını daha sonra bildirmiş olan 1. fıkrada sözü edilen bir Devlet veya Avrupa Topluluğu bakımından, onay, kabul veya tasdik belgesinin tevdi edildiği tarihten itibaren üç aylık sürenin bitimini izleyen ayın birinci gününde yürürlüğe girecektir.

Madde 23 – Sözleşmeye katılma

1) İşbu Sözleşmenin yürürlüğe girmesini takiben, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Taraflarla istişarede bulunduktan sonra, bu Sözleşmenin hazırlanmasına katılmayan Avrupa Konseyi üyesi olmayan her Devleti, Avrupa Konseyi Statüsünün 20. maddesinde öngörülen çoğunlukla alınan bir kararla ve Bakanlar Komitesine katılmaya yetkili olan Akit Devletlerin temsilcilerinin oybirliği ile bu Sözleşmeye katılmaya davet edebilir.

2) Katılan her Devlet yönünden, işbu Sözleşme, katılım belgesinin Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi edildiği tarihten itibaren üç aylık sürenin bitimini izleyen ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.

Madde 24 –Ülkesel uygulama

1) Her Devlet veya Avrupa Topluluğu, imza sırasında veya onay, kabul,tasdik, veya katılım belgesini tevdi ettiği sırada, bu Sözleşmenin uygulanacağı ülke toprağını veya ülke topraklarını belirleyebilir.

2) Her Taraf, daha sonraki bir tarihte, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı bir beyan ile, beyanda belirttiği uluslararası ilişkilerinden sorumlu olduğu veya adına taahhütlerde bulunmaya yetkili bulunduğu diğer bir ülkeye bu Sözleşmenin uygulanma alanını genişletebilir. Böyle bir ülke yönünden Sözleşme, söz konusu beyanın Genel Sekreter tarafından alındığı tarihten itibaren üç aylık sürenin bitimini izleyen ayın birinci gününde yürürlüğe girecektir.

3) Önceki iki fıkra uyarınca yapılan bir beyan bu beyanda belirlenen herhangi bir ülkeyle ilgili olarak, Genel Sekretere yapılacak bir bildiri ile geri alınabilir. Geri alma, Genel Sekreter tarafından böyle bir bildirinin alındığı tarihten itibaren üç aylık sürenin bitimini izleyen ayın birinci gününde hüküm ifade edecektir.

Madde 25- Çekinceler

İşbu Sözleşmenin hiç bir hükmü yönünden çekince konulamaz.

Madde 26- Feshi ihbar

1) Her bir Taraf, her zaman, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bir bildirimde bulunmak suretiyle işbu Sözleşmenin feshini ihbar edebilir.

2) Böyle bir fesih ihbarı, bildirimden Genel Sekreter tarafından alındığı tarihten itibaren üç aylık sürenin bitimini izleyen ayın birinci gününde geçerli olacaktır.

Madde 27- Bildirimler

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri; Avrupa Konseyi üyesi Devletlere, imzalayan her Devlete, her Taraf Devlete, Avrupa Topluluğuna, 22.maddenin hükümlerine uygun olarak bu Sözleşmeyi imzalamaya davet edilen her Devlete, 23.maddenin hükümlerine uygun olarak bu Sözleşmeye katılmaya davet edilen her Devlete aşağıdaki hususları bildirecektir:

- a) her imzayı;
- b) her onay, kabul, tasdik veya katılım belgesinin tevdi;
- c) İşbu Sözleşmenin 22. ve 23.maddelerine uygun olarak yürürlüğe girdiği her tarihi;
- d) 21.maddeye uygun olarak kabul edilen her değişikliği ve böyle bir değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihi,
- e) 18.maddenin hükümleri uyarınca yapılan her beyanı;
- f) 26.maddenin hükümleri uyarınca yapılan her fesih ihbarını;
- g) Özellikle, bu Sözleşmenin 10. ve 11.maddeleriyle ilgili olarak, yapılan diğer her bir iş, bildiri veya iletişimi.

Bunu teyiden, usulüne uygun olarak yetkili kılınan aşağıdaki imza sahipleri işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

13 Mayıs 2003 tarihinde, Strasburg'da iki metin de aynı derecede geçerli olmak üzere, İngilizce ve Fransızca, tek nüsha olarak düzenlenmiş olup, Avrupa Konseyi arşivine tevdi edilecektir. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, Avrupa Konseyi üyesi Devletler, işbu Sözleşmenin hazırlanmasına katılmış üye olmayan Devletler, Avrupa Topluluğu ile işbu Sözleşmeye katılmaya davet edilen Devletin herbirine onaylı örneklerini gönderecektir.

GEREKÇE

15 Mayıs 2003 tarihli ve 192 No'lu Çocuklarla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair Avrupa Sözleşmesi Ülkemiz adına 15 Temmuz 2003 tarihinde Strazburg'da imzalanmıştır.

Çocuklarla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair Avrupa Sözleşmesi; Türkiye'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesinin ana ve babasından veya bunlardan birinden ayrılmasına karar verilen çocuğun, ana ve babasıyla veya yakın aile bağlarının bulunduğu kimselerle güvenli ve düzenli bir biçimde kişisel ilişki kurma hakkını öngören 9 uncu maddesi ile, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerinin Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesinin 8 inci maddesindeki, çocuğun ana ve babası ile kişisel ilişkisinin güvenceye kavuşturulmasını öngören hükümlerin uygulamaya geçirilmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Sözleşmede, ilke olarak kişisel ilişki kurma hakkının, çocuğun yüksek yararları ile uluslararası hukukta tanınmış temel haklarına uygun olarak gerçekleştirilmesini sağlamak için genel ve müşterek kurallar tespit edilmektedir. Sözleşmenin diğer bir gayesi de, kişisel ilişki süresi sonunda çocuğun mutlak olarak yaşadığı ülkeye derhal dönmelerini sağlayacak güvence ve denetim mekanizmalarının oluşturulmasına yönelik bulunmaktadır. Sözleşmenin uygulanmasında, “kişisel ilişki” kavramı, çocuğun devamlı olarak yanında yaşamadığı ana ve babası ya da büyükanne ve büyükbaba gibi yakın aile bağlarının bulunduğu kimselerle belirli bir süre kalması yahut görüşmesi olarak tarif edilmiştir.

Sözleşmenin en önemli özelliği, kişisel ilişki kurulmasında çocuğun en fazla yararının korunması ilkesini esas almasıdır. Çocuk ile ana veya baba ya da yakın aile bağlarının bulunduğu şahıslar arasında, kişisel ilişki kurulmasının, çocuğun yararlarına aykırı düşmesi durumunda, bu ilişki sınırlandırılabilir veya engellenebilecek, yahut gözetim altında gerçekleştirilmesi ya da diğer kişisel ilişki şekillerinin göz önünde tutulması mümkün olabilecektir. Sözleşmede, çocuğun bulunduğu Devletin adli makamlarının kişisel ilişki kurulmasına izin vermeleri için aranan şartlar da, çocuğun yararlarının güvence altına alınması bakımından önem taşımaktadır.

Sözleşmede Taraf Devletlerin, gerektiğinde ilgili uluslararası belgelere uygun olarak kişisel ilişki ve velayet haklarına ilişkin diğer Taraf Devletlerde verilmiş kararların tanınması ve tenfizi için bir sistem ve bu kararların talep edilen devlette kişisel ilişki kurulmadan önce tanınabilmesi ve tenfiz edilebilmesi için bir usul öngörecekları belirtilmiştir. Bir Taraf Devlette, verilen kişisel ilişki kurulmasına dair bir kararın, diğer bir Taraf Devlette tanınması veya tenfiz edilmesi durumunda, bu Devletin adli makamı, söz konusu kişisel ilişki kararının ve buna ekli güvencelerin uygulanma koşullarını belirleyebilecektir.

Sözleşme 18 yaşın altındaki çocukları kapsamaktadır.

Sözleşme, kişisel ilişki kurulmasına uygulanacak hukuk bakımından her hangi bir kanunlar ihtilafı kuralı getirmemiştir. Taraf devletlerin milli hukukları yine geçerliliklerini korumaktadır.

Sözleşme, Türk Medeni Kanununun, çocuğun yüksek yararlarına bağlı olarak kişisel ilişkileri düzenleyen hükümleri ile de uyumluluk göstermektedir.

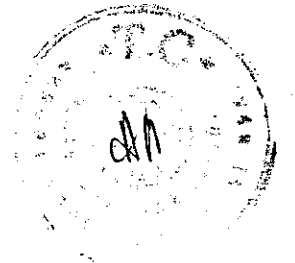

Beyan:

15 Mayıs 2003 tarihli Çocuklarla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair Avrupa Sözleşmesi'nin 11. Maddesinin birinci paragrafı uyarınca Sözleşme ile zorunlu kılınan görevleri Türkiye'de yerine getirmek üzere aşağıdaki Merkezi Makam belirlenmiştir:

Adalet Bakanlığı
Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü

Adres: Milli Müdafaa Caddesi No: 22 06659 Ankara, Türkiye
Telefon: 90 (312) 414 78 01
Fax: 90 (312) 425 02 90
e-mail: uhdigm@adalet.gov.tr

Declaration:

In Accordance with Article 11 first paragraph of the European Convention of 15 May, 2003 on the Contact Concerning Children, the following Central Authority is designated to discharge duties in Turkey which are imposed by the Convention:

Ministry of Justice

The General Directorate of International Law and Foreign Relations

Address: Milli Müdafaa Cad. No: 22 06659 Ankara, Turkey

Telephone Number: 90 (312) 414 78 01

Telefax Number: 90 (312) 425 02 90

e-mail address: uhdigm@adalet.gov.tr

